

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Н.В. Можайкіна, О.І. Батістова

**ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА
РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
„ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ”**

(для студентів 3 курсу денної форми навчання напрям 0922 (6.050702) – «Електромеханіка», спеціальностей 6.092200 – «Електричний транспорт», «Електричні системи і комплекси транспортних засобів», «Електромеханічні системи автоматизації та електропривод»)

Програма навчальної дисципліни і робоча програма навчальної дисципліни „Економічна теорія” (для студентів 3 курсу денної форми навчання напрям 0922 (6.050702) - «Електромеханіка» спеціальностей 6.092200 – «Електричний транспорт», «Електричні системи і комплекси транспортних засобів», «Електромеханічні системи автоматизації та електропривод») / Укл. Н.В.Можайкіна, О.І. Батістова.– Харків: ХНАМГ, 2009. - 24 с.

Укладачі: Н.В. Можайкіна, О.І. Батістова

Програма побудована за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу.

Рецензент: к.е.н., доц. О.А. Цимбалюк

Затверджено на засіданні кафедри економічної теорії

Протокол № 8 від «5» травня 2009 р.

ЗМІСТ

	стор.
ВСТУП	4
1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	5
1.1. Мета, предмет та місце дисципліни	5
1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни	5
1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги	6
1.4. Рекомендована основна навчальна література	7
1.5. Анотації програми навчальної дисципліни	7
2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	9
2.1. Структура навчальної дисципліни й розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи.....	9
2.2. Зміст дисципліни.....	10
2.3. Засоби контролю та структура залікового кредиту.....	18
2.4. Інформаційно-методичне забезпечення	23

ВСТУП

Для формування сучасного економічного мислення, підготовки фахівців нового покоління потрібно спиратись на фундаментальні знання, вихідні для всебічного вивчення різноманітних соціально-економічних процесів. Такі знання покликана надати економічна теорія.

Дисципліна «Економічна теорія» є нормативною для студентів спеціальності 6.092200 – «Електричний транспорт», «Електричні системи і комплекси транспортних засобів», «Електромеханічні системи автоматизації та електропривод». Програма курсу включає матеріали, що підготовлені відповідно до місця навчального предмету в структурно-логічній схемі, передбаченої освітньо-професійною програмою бакалавра.

Участь нашої держави в Болонському процесі обумовлює впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу, що є нашим національним варіантом ECTS. Виходячи з кредитно-модульної системи організації навчального процесу, б тем зведені в два змістові модулі (далі ЗМ) з відповідним контролем знань.

Програма розроблена на основі:

СВО ХНАМГ: Освітньо-кваліфікаційна характеристика підготовки бакалавра напряму підготовки 0922 «Електромеханіка» за спеціальністю 6.092200 «Електричний транспорт» 15.12.2005 р.

СВО ХНАМГ: Освітньо-професійна програма підготовки бакалавра напряму підготовки 0922 «Електромеханіка» за спеціальністю 6.092200 «Електричний транспорт» 15.12.2005 р.

СВО ХНАМГ: Робочий навчальний план підготовки бакалавра напряму підготовки 050702 «Електромеханіка» за спеціальностями 6.092200 «Електричний транспорт», «Електричні системи і комплекси транспортних засобів», «Електромеханічні системи автоматизації та електропривод» 10.04.2008 р.

Програма ухвалена на засіданні кафедри економічної теорії ХНАМГ (протокол №1 від 29.08.2008 р.).

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Мета, предмет та місце дисципліни

1.1.1. Мета: набуття майбутніми фахівцями глибоких економічних знань, формування у них нового економічного мислення, адекватного ринковим відносинам; формування навичок аналізувати реальні економічні процеси і приймати обґрунтовані рішення з приводу економічних проблем, пов'язаних з їх майбутньою практичною діяльністю.

1.1.2. Завдання: науково аналізувати соціальні проблеми та процеси; володіти знаннями основ виробничих відносин та принципами управління з урахуванням технічних, фінансових та людських функцій.

1.1.3 Предметом вивчення дисципліни є: основоположні економічні категорії, економічні закони та принципи функціонування економічних систем; економічні відносини, господарчі механізми та дії людей, спрямовані на ефективне господарювання в умовах обмежених економічних і природних ресурсів; особливості ринкових перетворень економіки України; сучасні процеси глобалізації економічного життя людства.

1.1.4. Місце дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки фахівця
(за ОПП та за навчальним планом)

Перелік дисциплін, на які безпосередньо спирається вивчення даної дисципліни	Перелік дисциплін, вивчення яких безпосередньо спирається на дану дисципліну
1. Історія України	1. Економіка підприємства електротранспорту.
2. Культурологія	
3. Філософія	

1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни

(відповідно до стандартів ОПП)

Модуль 1. ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ

(3,0 / 108)

(кількість кредитів/годин)

ЗМ 1.1. Загальні основи економічного розвитку

(0,5 / 18)

Базові навчальні елементи

1.1.1. Предмет економічної науки

1.1.2. Основи економічного аналізу. Основні економічні школи.

1.1.3. Основи обміну.

1.1.4. Основні поняття власності. Порівняльні економічні системи.

1.1.5. Функціонування конкурентного ринку.

ЗМ 1.2. Теоретичні основи мікроекономіки
Базові навчальні елементи

(1,0 / 36)

- 1.2.1. Фірма та форми конкуренції.
- 1.2.2. Структура бізнесу, регулювання та перегулювання.
- 1.2.3. Попит, споживчий вибір, витрати та пропозиція.
- 1.2.4. Факторні ринки та розподіл прибутку.

ЗМ 1.3. Вступ у макроекономіку
Базові навчальні елементи

(1,5 / 54)

- 1.3.1. Основи державного сектора.
- 1.3.2. Національний прибуток. Сукупні затрати.
- 1.3.3. Макроекономічні проблеми інфляції та безробіття.
- 1.3.4. Попит, пропозиція, ціновий рівень, фіскальна політика.
- 1.3.5. Гроші, грошовий обіг і грошова політика.
- 1.3.6. Світова економіка та економічний ріст.

1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги
 (відповідно до галузевих стандартів ОКХ, ОПП)

Вміння (за рівнями сформованості) та знання	Сфери діяльності (виробнича, соціально-виробнича, соціально-побутова)	Функції діяльності у виробни- чій сфері (проектувальна, організаційна, управлінська, виконавська, технічна, інші)
Науково аналізувати соціальні проблеми та процеси. Володіти знаннями основ виробничих відносин та принципами управління з урахуванням технічних, фінансових та людських чинників.	Виробнича	Проектувальна
Знати необхідність макро-пропорцій та їх особливості, ситуації на макроекономічному рівні, сутність фіскальної та грошово-кредитної, соціальної та інвестиційної політики.	Соціально-побутова	Проектувальна, організаційна
Аналізувати у загальних рисах основні економічні події в своїй країні та за її межами, знаходити й використовувати інформацію, необхідну для орієнтування в основних поточних проблемах економіки	Соціально-побутова	Проектувальна, організаційна

1.4. Рекомендована основна навчальна література

1. Економічна теорія: політекономія / За ред. В.Д. Базилевича – К.: Знання-Прес, 2007. – 719 с.
2. Зазимко А.З. Політична економія: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2006. – 358 с.
3. Основи економічної теорії: політекономічний аспект: Підручник / Г.Н.Климко та ін. – К.: Знання-Прес, 2002. – 615 с.
4. Перехідна економіка: Підручник /За ред. В.М.Гейця. – К.: Вища школа, 2003. – 591 с.
5. Політична економія: Навч. посібник / За ред. К.Т. Кривенка. – К.: КНЕУ, 2005. - 508 с.
6. Методичні вказівки до семінарських занять та матеріали для організації самостійної роботи з курсу «економічна теорія» (для студентів 3 курсу спеціальності «Електротранспорт»). Укл. Штефан С.І. – Харків: ХНАМГ, 2007. – 64 с.

1.5. Анотація програми навчальної дисципліни

ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ

Мета: набуття майбутніми фахівцями глибоких економічних знань, формування у них нового економічного мислення, адекватного ринковим відносинам; формування навичок аналізувати реальні економічні процеси і приймати обґрунтовані рішення з приводу економічних проблем, пов'язаних з їх майбутньою практичною діяльністю.

Предмет: основоположні економічні категорії, економічні закони та принципи функціонування економічних систем; економічні відносини, господарчі механізми та дії людей, спрямовані на ефективне господарювання в умовах обмежених економічних і природних ресурсів; особливості ринкових перетворень економіки України; сучасні процеси глобалізації економічного життя людства.

Змістові модулі: загальні основи економічного розвитку; теоретичні основи мікроекономіки; вступ у макроекономіку.

THE ECONOMIC THEORY

The purpose: reception by the future experts of deep economic knowledge, formation at them the new economic thinking adequate to market relations; formation of skills to analyze real economic processes and to make of the decision in occasion of the economic problems connected with their future practical activities.

Subject: basic economic categories, economic laws and principles of functioning of economic systems; economic relations, economic mechanisms and the actions of the

people directed on effective managing in conditions limited economic and natural resources; features of market transformations of economy of Ukraine; modern processes of globalization of an economic life of people.

Modules of contents: the general bases of economic development; theoretical bases of microeconomics; introduction in macroeconomic.

ЭКОНОМИЧЕСКАЯ ТЕОРИЯ

Цель: получение будущими специалистами глубоких экономических знаний, формирование у них нового экономического мышления, адекватного рыночным отношениям; формирование навыков анализировать реальные экономические процессы и принимать решения по поводу экономических проблем, связанных с их будущей практической деятельностью.

Предмет: основополагающие экономические категории, экономические законы и принципы функционирования экономических систем; экономические отношения, хозяйственные механизмы и действия людей, направленные на эффективное хозяйствование в условиях ограниченных экономических и природных ресурсов; особенности рыночных преобразований экономики Украины; современные процессы глобализации экономической жизни

Модули содержания: общие основы экономического развития, теоретические основы микроэкономики, вступление в макроэкономику.

2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Структура навчальної дисципліни й розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи

2.1.1. Структура навчальної дисципліни

Призначення: підготовка спеціаліста	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів , відповідно ECTS – 3,0 Модулів – 1 Змістових модулів – 3 Загальна кількість годин – 108	Напрямок підготовки – 050702 - «Електромеханіка», спеціальності 6.092200 – «Електричний транспорт», «Електричні системи і комплекси транспортних засобів», «Електромеханічні системи автоматизації та електропривод» Освітньо кваліфікаційний рівень – бакалавр	Нормативна Рік підготовки – 3 Семестр – 5 Аудиторні заняття: 54 Лекції – 36 Практичні – 18 Самостійна робота – 54 Вид підсумкового контролю – залік
Примітка: співвідношення кількості годин аудиторних занять і самостійної роботи становить 50% до 50%		

2.1.2. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи (за робочими навчальними планами денної форми навчання)

Спеціальність, спеціалізація (шифр, аббревіатура)	Всього, кредит/ /годин	Семестр (и)	Години								Екзамен (семестр)	Заліки (семестр)
			Аудиторні	у тому числі			Самостійна робота	у тому числі				
				Лекції	Практичні, семінари	Лабораторні		Контр.роб	КП/КР	РГР		
6.092200 ЕТ	3,0/ 108	5	54	36	18	-	54	-	-	-	-	5
6.092200 СТ	3,0/ 108	5	54	36	18	-	54	-	-	-	-	5
6.092200 СА	3,0/ 108	5	54	36	18	-	54	-	-	-	-	5

2.2. Зміст дисципліни

2.2.1. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни

Модуль 1. ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ

(3,0 / 108)

(кількість кредитів/годин)

ЗМ 1.1. Загальні основи економічного розвитку

(0,5 / 18)

Базові навчальні елементи

Тема 1.1.1. Предмет економічної науки

Виникнення та розвиток економічної науки. Визначення предмета економічної теорії. Мета та функції економічної теорії. Основні проблеми економічної теорії та практики. Потреби. Крива виробничих можливостей. Економічна теорія в системі наук. Види економічних наук.

Тема 1.1.2. Основи економічного аналізу. Основні економічні школи.

Методи економічної теорії, економічні закони та категорії. Позитивний та нормативний аналіз. Рівні аналізу економіки. Макроекономіка. Мікроекономіка. Основні економічні школи і течії. Економічна думка в Україні.

Тема 1.1.3. Основи обміну.

Суспільне виробництво. Фази суспільного виробництва: виробництво, розподіл, обмін, споживання. Матеріальне і нематеріальне виробництво. Основні чинники виробництва, їх взаємодія, продукт виробництва. Ефективність виробництва та її показники. Економічні потреби і інтереси суспільства. Взаємозв'язок потреб та інтересів. Економічний розвиток суспільства. Матеріальні, соціальні і духовні чинники економічного прогресу. Типи відтворення та економічний ріст.

Тема 1.1.4. Основні поняття власності. Порівняльні економічні системи.

Поняття власності. Типи, форми та види власності. Власність у системі економічних відносин. Суб'єкти власності. Еволюція відносин власності. Власність та її роль в економічному розвитку. Відносини власності в Україні. Роздержавлення і приватизація. Економічна система: поняття, основні типи. Особливості переходу від директивно-планової до ринкової економіки. Формування економічної системи України.

Тема 1.1.5. Функціонування конкурентного ринку.

Форми суспільного виробництва: натуральне і товарне виробництво, їх розвиток, поєднання, взаємодоповненість. Еволюція товарного виробництва, сутність та основні ознаки. Економічні умови товарного виробництва. Суспільний поділ праці як загальна економічна основа виробництва. Товар і його властивості. Вартість товару. Закон вартості. Ціна як інструмент збалансування споживної вартості товару. Виникнення, суть і функції грошей. Сутність і функції ринку. Суб'єкти та об'єкти ринку. Елементи ринкового

механізму. Основні закони ринку. Ринковий механізм організації суспільного виробництва.

ЗМ 1.2. Теоретичні основи мікроекономіки

(1,0 / 36)

Базові навчальні елементи

Тема 1.2.1. Фірма та форми конкуренції.

Структура ринкової економіки. Конкуренція та її значення. Форми конкуренції і формування ринкової вартості. Фірма в умовах ринку. Фонди підприємства та їх обіг. Фактори виробництва. Виробнича функція, її ізокванта та ізокошта. Витрати виробництва, прибуток фірми, норма прибутку та фактори, що впливають на їх величини. Ціноутворення на підприємстві.

Тема 1.2.2. Структура бізнесу, регулювання та перегулювання.

Форми організації підприємств. Зміст, функції та роль управління в розвитку економіки. Поняття менеджменту та маркетингу. Регулюючі функції уряду. Регулювання соціальних відношень. Механізм регулювання та складові його елементи. Об'єкти та суб'єкти регулювання, цілі, методи і форми. Механізм ринкових перетворень.

Тема 1.2.3. Попит, споживчий вибір, витрати та пропозиція.

Попит: поняття, крива, закон та фактори попиту. Еластичність попиту. Пропозиція: поняття, крива, закон та фактори пропозиції. Еластичність пропозиції. Ринкова рівновага, проблеми її сталості. Теорія споживчого вибору. Раціональний споживчий вибір, підходи до його визначення

Тема 1.2.4. Факторні ринки та розподіл прибутку.

Ринок труда та заробітна плата.. Поняття о капіталі та його структурі. Ринок оборотного капіталу. Ринок основного капіталу. Поняття о проценті як доході фактора капітал. Земля як фактор виробництва. Земельна рента.

ЗМ 1.3. Вступ у макроекономіку

(1,5 / 54)

Базові навчальні елементи

Тема 1.3.1. Основи державного сектора.

Держава як господарюючий і регулюючий суб'єкт ринкової економіки. Державний сектор ринкового господарства. Об'єкти державної власності. Суспільні товари. Критерії віднесення об'єкта к державному сектору.

Тема.1.3.2. Національний прибуток. Сукупні затрати.

Основні макроекономічні показники: національний об'єм виробництва, процентна ставка, зайнятість. Показники валового національного продукту. Економічна динаміка: економічний ріст, його типи та фактори.

Тема 1.3.3. Макроекономічні проблеми інфляції та безробіття.

Циклічний характер розвитку економіки. Економічний цикл та його фази. Зайнятість, її форми. Безробіття: види, показники та соціальні наслідки. Інфляція: сутність причини, види, вимір та соціально-економічні наслідки. Крива Філіпа.

Тема 1.3.4. Попит, пропозиція, ціновий рівень, фінансова політика.

Макроекономічний аналіз: сукупний попит та його регулювання; сукупна пропозиція та її динаміка. Макроекономічна рівновага. Фінансова політика та її види. Державний бюджет, його структура та види. Бюджетний дефіцит і державний борг.

Тема 1.3.5. Гроші, грошовий обіг і грошова політика.

Закон грошового обігу. Теорії інфляції. Грошово-кредитна політика держави, її види. Економічні, політичні та фінансові методи стабілізації грошового обігу.

Тема 1.3.6. Світова економіка та економічний ріст

Світова економіка: еволюція і фактори розвитку. Форми міжнародних економічних відносин. Інтернаціональний характер світового ринкового господарства. Інтернаціоналізація виробництва і капіталу. Транснаціоналізація і інтеграція. Лібералізація сфери зовнішньоекономічних відносин України як основа її інтеграції в світове господарство.

2.2.2. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями та форми навчальної роботи студента

Модулі (семестри) та змістові модулі	Всього, Кредит/годин	Форми навчальної роботи			
		Лекц.	Сем., Пр.	Лаб.	СРС
Модуль 1	3,0 / 108	36	18	-	54
ЗМ 1.1	0,5 / 18	8	4	-	6
ЗМ 1.2	1,0 / 36	12	6	-	18
ЗМ 1.3.	1,5 / 54	16	8	-	30

У процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час проведення аудиторних занять: лекційних та практичних. Найбільш складні теоретичні питання винесено на розгляд і обговорення під час практичних занять. Також велике значення в процесі вивчення й закріплення знань має самостійна робота студентів. Усі ці види занять розроблені відповідно до вимог кредитно-модульної системи організації навчального процесу.

2.2.3. Лекційний курс (денне навчання)

Зміст	Кількість годин за спеціальностями, спеціалізаціями (шифр,аббревіатура)		
	6.092200 ЕТ	6.092200 СТ	6.092200 СА
<i>ЗМ 1.1.Загальні основи економічного розвитку.</i>	8	8	8
1.1.1.Предмет економічної науки.	1	1	1
1.1.2.Основи економічного аналізу. Основні економічні школи.	1	1	1
1.1.3.Основи обміну.	2	2	2
1.1.4.Основні поняття власності. Порівняльні економічні системи.	2	2	2
1.1.5.Функціонування конкурентного ринку.	2	2	2
<i>ЗМ.1.2.Теоретичні основи мікроекономіки.</i>	12	12	12
1.2. 1. Фірма та форми конкуренції.	2	2	2
1.2. 2. Структура бізнесу, регулювання та дерегулювання.	2	2	2
1.2.3. Попит, споживчий вибір, витрати та пропозиція.	4	4	4
1.2. 4. Факторні ринки та розподіл прибутку.	4	4	4
<i>ЗМ 1.3.Вступ у макроекономіку.</i>	16	16	16
1.3. 1. Основи державного сектора.	2	2	2
1.3.2. Національний прибуток. Сукупні затрати.	2	2	2
1.3.3. Макроекономічні проблеми інфляції та безробіття.	2	2	2
1.3. 4. Попит, пропозиція, ціновий рівень, фінансова політика.	3	3	3
1.3. 5. Гроші, грошовий обіг і грошова політика.	3	3	3
1.3. 6. Світова економіка та економічний ріст.	4	4	4
РАЗОМ	36	36	36

2.2.4. Практичні (семінарські) заняття (денне навчання)

Зміст	Кількість годин за спеціальностями, спеціалізаціями (шифр, аббревіатура)		
	6.092200 ЕТ	6.092200 СТ	6.092200 СА
<i>ЗМ 1.1. Загальні основи економічного розвитку.</i>	4	4	4
1.1.1. Предмет економічної науки.	0,5	0,5	0,5
1.1.2. Основи економічного аналізу. Основні економічні школи.	0,5	0,5	0,5
1.1.3. Основи обміну.	1	1	1
1.1.4. Основні поняття власності. Порівняльні економічні системи.	1	1	1
1.1.5. Функціонування конкурентного ринку.	1	1	1
<i>ЗМ 1.2. Теоретичні основи мікроекономіки.</i>	6	6	6
1.2. 1. Фірма та форми конкуренції.	1	1	1
1.2. 2. Структура бізнесу, регулювання та дерегулювання.	1	1	1
1.2.3. Попит, споживчий вибір, витрати та пропозиція.	2	2	2
1.2. 4. Факторні ринки та розподіл прибутку.	2	2	2
<i>ЗМ 1.3. Вступ у макроекономіку.</i>	8	8	8
1.3. 1. Основи державного сектора.	0,5	0,5	0,5
1.3.2. Національний прибуток. Сукупні затрати.	0,5	0,5	0,5
1.3.3. Макроекономічні проблеми інфляції та безробіття.	1	1	1
1.3. 4. Попит, пропозиція, ціновий рівень, фіскальна політика.	2	2	2
1.3. 5. Гроші, грошовий обіг і грошова політика.	2	2	2
1.2. 6. Світова економіка та економічний ріст.	2	2	2
РАЗОМ	18	18	18

2.2.5. Самостійна навчальна робота студента

Самостійна навчальна робота розрахована на формування практичних навичок у роботі студентів зі спеціальною літературою, орієнтування їх на інтенсивну роботу, критичне осмислення здобутих знань і глибоке вивчення теоретичних і практичних проблем.

Форми самостійної роботи (за змістовими модулями)	Години	Форма звіту
ЗМ 1.1. Загальні основи економічного розвитку	6	
1. Огляд основної та додаткової літератури	2	Конспект
2. Вивчення понятійного апарату змістового модулю	1	Конспект
3. Самостійна підготовка питання: „Основи економічні школи	2	Текст і презентація реферату
4. Підготовка до поточного тестування	1	Відповіді у зошиті для практичних занять
ЗМ 1.2. Теоретичні основи мікроекономіки.	18	
1. Огляд основної та додаткової літератури	2	Конспект
2. Вивчення понятійного апарату змістового модулю	2	Конспект
3. Розв’язання типових задач	4	Рішення у зошиті для практичних занять
4. Самостійна підготовка питань: „Моделювання поведінки споживача” та „Мікроекономіка суспільного сектору”	2	Текст і презентація реферату
5. Розгляд контрольних запитань і прикладів тестових завдань	2	Відповіді у зошиті для практичних занять
6. Підготовка до поточного тестування.	2	Відповіді у зошиті для практичних занять
7. Підготовка до контрольної роботи за змістовим модулем (рішення задач).	4	Рішення задач у зошиті для практичних занять
ЗМ 1.3. Вступ у макроекономіку.	30	
1. Огляд основної та додаткової літератури	4	Конспект
2. Вивчення понятійного апарату змістового модулю	2	Конспект
3. Розв’язання типових задач	4	Рішення у зошиті для практичних занять
4. Самостійна підготовка питань: «Види доходів у ринковій економіці»	8	Текст і презентація реферату
5. Підготовка до поточного тестування	4	Відповіді у зошиті для практичних занять
6. Підготовка до контрольної роботи за змістовим модулем (рішення задач).	4	Відповіді у зошиті для практичних занять
7. Підготовка до заліку (рішення задач, тестування)	4	Відповіді у зошиті для практичних занять
РАЗОМ	54	

Контрольні запитання для самостійної роботи

1. Розкрийте роль економічної теорії в системі економічних наук.
2. Назвіть об'єкт, предмет і основну цільову функцію економічної теорії.
3. Які загальнонаукові методи використовує економічна теорія?
4. Дайте характеристику основних спеціальних методів економічної теорії.
5. Яка роль методу наукової абстракції в пізнанні соціально-економічних процесів?
6. Яке значення мають кількісні, зокрема, статистичні методи у вивченні економічної теорії?
7. У чому полягає двоїстість процесу виробництва?
8. Що характерне для вимірювання показника ефективності витрат суспільної праці на макрорівні?
9. Як гуманізація виробництва впливає на ефективність витрат суспільної праці?
10. Як змінюються місце і роль людини у процесі становлення і розвитку постіндустріальної цивілізації?
11. У чому полягає сутність історичної еволюції відносин власності?
12. Що таке домінуючий об'єкт власності і як він змінюється у загальноцивілізаційному процесі?
13. Покажіть роль і місце державної власності в соціально орієнтованій ринковій економіці.
14. Визначте основні напрямки впливу потреб на виробництво.
15. Назвіть основні організаційно-економічні форми реалізації суспільного поділу праці.
16. Що характерне для суспільного багатства як економічної категорії?
17. Які умови і причини існування товарного виробництва?
18. Як впливають на величину вартості товару продуктивність та інтенсивність праці?
19. Що таке проста і складна праця?
20. Розкрийте єдність і протилежність товару і грошей.
21. Що таке "споживчий кошик" і як його розраховують?
22. Розкрийте роль долара США у сучасній валютній системі: місце, причини і наслідки.
23. Які форми виявлення рушійних сил товарного виробництва?
24. Чому система товарного виробництва є прогресивною системою господарювання?
25. Якими є найбільш загальні елементи ринкового господарства і механізм дії останнього?
26. Чому в сучасному ринковому господарстві існують тіньові відносини та зв'язки?
27. Що відомо сучасній економічній науці про життєвий цикл підприємства?
28. Чим зумовлюються напрям і нахил графічних кривих ринкового

попиту та ринкової пропозиції?

29. Які наслідки має функціонування витратної економіки?
30. Перелічіть фази кругообігу капіталу. В чому полягає функція капіталу в кожній з них?
31. Розкрийте економічну сутність підприємства.
32. Які основні функції менеджменту?
33. Як аналітично виводиться крива попиту домогосподарства?
34. У чому сутність мотиваційного механізму економічної діяльності?
35. Розкрийте сутність заробітної плати.
36. Які доходи одержує підприємець?
37. Які є доходи від власності?
38. Дайте визначення структури сімейних доходів за джерелами їх формування.
39. Які існують форми розподілу доходів?
40. Дайте визначення позичкового відсотка.
41. Які основні складові суспільного відтворення?
42. У чому виражається інтенсифікація економіки?
43. Дайте характеристику граничної схильності до споживання (ГСС) і граничної схильності до заощаджень (ГСЗ). Поясніть, чому сума ГСС та ГСЗ завжди дорівнює одиниці?
44. Яке значення має теорія довгих хвиль для економічної практики?
45. Визначте сутність, функції та принципи функціонування ринку робочої сили.
46. Що таке сегментація та флексибілізація ринку робочої сили?
47. Проаналізуйте взаємодію основних потоків на ринку робочої сили.
48. Які основні види безробіття і як вони пов'язані між собою?
49. У чому полягає особливість сучасного стану безробіття в Україні?
50. Що таке система соціального захисту населення у сфері зайнятості?
51. Чому інфляція є фактором макроекономічної нестабільності?
52. Наведіть формулу визначення ціни землі.
53. Чому державні фінанси є головною ланкою фінансової системи?
54. Розкрийте основні складові поняття "світове господарство".
55. Охарактеризуйте економічні основи функціонування світового господарства.
56. У чому полягає інтернаціоналізація виробництва і господарського життя в цілому?
57. Охарактеризуйте сучасні особливості міжнародної торгівлі.
58. Дайте характеристику сучасних особливостей вивозу капіталу та міжнародної інвестиційної діяльності.
59. Розкрийте основні вияви міжнародних науково-технічних зв'язків.
60. Назвіть причини і наслідки міжнародної міграції робочої сили.
61. Які етапи становлення та розвитку міжнародної валютної системи?
62. Розкрийте об'єктивні можливості інтеграції України у процес світових господарських зв'язків.
63. Чому проблема забезпечення людства сировиною та енергією

перетворилась на глобальну?

64. Які функції виконують економічна теорія і економічна політика?

65. Які економічні функції місцевих органів державної влади та самоврядування?

66. Охарактеризуйте значення та механізм антиінфляційної економічної політики.

67. Обґрунтуйте основні принципи оптимального оподаткування.

68. Охарактеризуйте грошово-кредитну політику в Україні.

69. Дайте характеристику принципам формування державної інноваційної політики.

2.3. Засоби контролю та структура залікового кредиту

2.3.1. Види та засоби контролю

Види та засоби контролю (тестування, контрольні роботи, індивідуальні завдання тощо)		Розподіл балів, %
МОДУЛЬ 1. Поточний контроль зі змістових модулів		
ЗМ 1.1	Тестування	10%
ЗМ 1.2	Тестування	20%
ЗМ 1.3.	Тестування	30%
Підсумковий контроль з МОДУЛЮ 1		
Письмовий залік		40%
Всього за модулем 1		100%

2.3.2. Методи й критерії оцінювання знань

Для визначення рівня засвоєння студентами навчального матеріалу використовують такі форми та методи контролю і оцінювання знань:

- оцінювання роботи студента під час практичних занять;
- поточне тестування після вивчення кожного змістового модуля;
- складання заліку.

Оцінку знань студентів з дисципліни здійснюють відповідно до вимог кредитно-модульної системи організації навчального процесу (КМСОНП), що є українським варіантом ECTS. Ця система базується на здійсненні наскрізного поточного контролю на аудиторному занятті у відповідності до його форми (лекційної, практичної). Підсумковою оцінкою поточного контролю є оцінка за модуль, тобто реалізується принцип модульного обліку знань студентів.

Навчальним планом з дисципліни передбачено складання заліку. Для оцінювання знань використовують чотирибальну національну шкалу та стобальну шкалу оцінювання ECTS.

Порядок здійснення поточного оцінювання знань студентів

Поточне оцінювання знань студентів здійснюється під час проведення практичних занять і має метою перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Об'єктами поточного контролю є:

- активність та результативність роботи студента протягом семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни, відвідування занять;
- виконання завдань на практичних заняттях;
- виконання завдань поточного контролю.

Робота студентів на практичних заняттях оцінюється за 4-бальною системою і згідно з Методикою переведення показників успішності знань студентів перекладається в систему оцінювання за шкалою ECTS. При оцінюванні виконання практичних завдань увага приділяється їх якості й самостійності.

Поточний модульний контроль рівня знань передбачає виявлення опанування студентом матеріалу лекційного модуля і вміння застосувати його для вирішення практичної ситуації і проводиться у вигляді письмового контролю (тестування). Поточний контроль проводиться у письмовій формі тричі по закінченню кожного зі змістових модулів після того, як розглянуто увесь теоретичний матеріал і проведені практичні завдання в межах кожного з двох змістових модулів.

Знання оцінюються за системою оцінювання за шкалою ECTS (тестові завдання).

Тестовий контроль знань, умінь і навичок студентів дозволяє ефективно й об'єктивно оцінювати успішність студентів. Критерії оцінювання тестових завдань залежать від їх типу.

Тестові завдання закритої форми

Тест-завдання закритої форми різняться за принципами побудови і відповідно мають і різні оцінювальні бали.

Прості альтернативні тест-завдання використовують для грубої перевірки правильності вибору або прийняття рішення у згорнутій формі й передбачають наявність двох варіантів організації відповіді типу „так - ні”; „правильно - неправильно” тощо. *Оцінюються 1 бал.*

Тест-завдання з простим множинним вибором за принципом класифікації використовують тоді, коли кількість можливих варіантів відповідей менше трьох, але відповідь більш складна, ніж відповідь типу „так-ні”. Їх доцільно використовувати під час перевірки умінь вільно орієнтуватися у групі схожих понять, явищ, процесів тощо. *Оцінюються в 1 бал.*

Тестові завдання з множинним вибором за принципом кумуляції, доцільно використовувати для перевірки повноти знань і умінь. Запитальна частина таких завдань в основному має порівняльний зміст: одна з декількох відповідей має бути найкращою, можливо правильною, найбільш правильною, найбільш повною, що частіше трапляється. У зв'язку з цим у запитальній частині завдань використовують вирази типу „як правило”, „звичайно”,

„частіше за все” „головна причина”, „найбільш часто”, „найчастіше”.
Оцінюються в 2 бали.

Тестові завдання з множинним вибором за принципом циклічності, використовуються для перевірки знань та умінь, якщо відповіді побудовані за принципом циклічності. *Оцінюються в 2 бали.*

Тестові завдання за принципом подвійної альтернативи передбачають, що після запитання, яке є незакінченим твердженням, фрагментом, ситуацією тощо, подається п'ять (два, три,...) відповідей і серед них необхідно обрати одну найбільш правильну (найповнішу) відповідь. *Оцінюються в 2 бали.*

Тестові завдання на відповідність(на асоціативні зв'язки) дають можливість установити знання фактів, взаємозв'язків і знання термінології, позначень, методик тощо. *Оцінюються в 1 бал одна правильна відповідь.*

Тестові завдання на порівняння і протиставлення (на аналіз взаємозв'язку), рекомендуються для перевірки умінь виявляти розпізнавальні ознаки різних явищ, ситуацій тощо. Виконання таких завдань передбачає аналіз запропонованого матеріалу, його синтез та вміння зробити висновки. У разі аналізу запропонований для тестування матеріал поділяється на окремі частини і визначається їхні взаємовідносини; у разі синтезу – окремі частини або елементи запропонованого матеріалу поєднуються в одне ціле. *Оцінюються в 5 балів.*

Тестові завдання, побудовані за принципом запитань із множинними відповідями. Тестові завдання з множинними відповідями „правильно-неправильно” використовуються у ситуаціях, коли відповіді або рішення можуть бути тільки правильними або неправильними, не мають жодних відтінків і є категоричними. Крім того, досить часто на запропоновані запитання існує декілька правильних відповідей. У такому разі вважається, що тестується глибина знань, розуміння різних аспектів явищ, процесів тощо.

Завдання цього типу містять основу, до якої, як правило, пропонується чотири пронумеровані відповіді. Така основа може подаватися у формі твердження, фрагменту тексту, ілюстрації тощо. Відповіді повинні бути тільки правильними або тільки неправильними (на відміну від ТЗ з однією найбільш правильною відповіддю). В інструкції наведено правило вибору відповіді. *Оцінюються в 5 балів.*

Тестові завдання на визначення причинної залежності використовуються з метою перевірки розуміння певної причинної залежності між двома явищами. Запитання складається так, що кожне з двох тверджень, пов'язаних сполучником „тому, що”, є повним і чітко сформульованим реченням. При виконанні такого завдання спочатку необхідно визначити правильне чи неправильне кожне з двох тверджень окремо, а тільки потім, якщо обидва твердження правильні, визначити, правильна чи неправильна причинна залежність між ними. *Оцінюються такі тест завдання в 5 балів.*

Тест-задачі передбачають перевірку навиків практичного застосування теоретичних знань, вміння робити економічні висновки й прогнози щодо діяльності економічних суб'єктів у певних виробничих ситуаціях. *Оцінюються такі тест-завдання в 5 балів.*

Тестові завдання відкритого типу

Тестові завдання відкритого типу передбачають вільні відповіді. Вони не мають запропонованих варіантів відповідей і використовуються для виявлення знань термінів, визначень, понять тощо. За змістом тестові завдання відкритого типу являють собою твердження з невідомою змінною. *Оцінюються – в 1 бал - одне правильно вставлене слово, позначення, показник тощо.*

Проведення підсумкового контролю

Умовою допуску до заліку є позитивні оцінки з поточного контролю знань за змістовими модулями. За умов кредитно-модульної системи організації навчального процесу до підсумкового контролю допускають студентів, які набрали в сумі за всіма змістовими модулями більше 30% балів від загальної кількості з дисципліни (або більше 50% балів з поточного контролю за всіма змістовими модулями).

Для підсумкового оцінювання знань використовують двобальну національну шкалу («зараховано», «не зараховано») і стобальну шкалу оцінювання ECTS. Підсумок є сумою накопичених балів за двома поточними змістовими модулями. При незгоді студента і його бажанні змінити накопичену суму балів здійснюються залік у письмовій формі за заліковими білетами, які містять два теоретичні питання, тести і задачу, або за підсумковим тестовим завданням, що дає можливість здійснити оцінювання знань студента з усієї дисципліни

Залікові відповіді за білетами оцінюються за 4-бальною системою за національною шкалою, тестові завдання – за 100-бальною системою оцінювання за шкалою ECTS. В обох випадках оцінки згідно з методикою переведення показників успішності знань студентів перекладаються у відповідну систему оцінювання.

Оцінювання знань за 4-бальною системою за національною шкалою:

Оцінку „відмінно” ставлять, коли студент дає абсолютно правильні відповіді на теоретичні питання з викладенням оригінальних висновків, отриманих і основі програмного, додаткового матеріалу та нормативних документів. При виконанні практичного завдання студент застосовує системні знання навчального матеріалу, передбачені навчальною програмою.

Оцінка „дуже добре”. Теоретичні запитання розкрито повністю на основі програмного і додаткового матеріалу. При виконанні практичного завдання студент застосовує узагальнені знання навчального матеріалу, передбачені навчальною програмою.

Оцінка „добре”. Теоретичні запитання розкрито повністю, програмний матеріал викладено у відповідності до вимог. Практичне завдання виконано взагалі правильно, але мають місце окремі неточності.

Оцінка „задовільно”. Теоретичні запитання розкрито повністю, проте при викладанні програмного матеріалу допущені незначні помилки. При виконанні

практичних завдань без достатнього розуміння студент застосовує навчальний матеріал, припускає помилки.

Оцінка „задовільно (достатньо)”. Теоретичні питання розкрито неповністю, з суттєвими помилками. При виконанні практичного завдання студент припускається значної кількості помилок та зустрічається зі значними труднощами.

Оцінка „незадовільно”. Теоретичні питання нерозкриті. Студент не може виконати практичні завдання, виявляє здатність до викладення думки на елементарному рівні.

Оцінка „незадовільно”. Теоретичні питання нерозкриті. Студент не може виконати практичні завдання.

Шкала перерахування оцінок результатів навчання у різних системах оцінювання

% набраних балів	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою
Більше 90 – 100 включно	Відмінно	A
Більше 80 – 90 включно	Добре	B
Більше 70 – 80 включно		C
Більше 70 – 60 включно	Задовільно	D
Більше 60 – 50 включно		E
Більше 25 – 50 включно	Незадовільно з можливістю повторного складання	FX
від 0 до 25 включно	Незадовільно з обов’язковим повторним курсом	F

* З можливістю повторного складання

** З обов’язковим повторним курсом

2.4. Інформаційно-методичне забезпечення

Бібліографічні описи, Інтернет адреси	ЗМ, де застосовується
1. Рекомендована основна навчальна література (підручники, навчальні посібники, інші видання)	
1. Економічна теорія: політекономія / За ред. В.Д. Базилевича – К.: Знання-Прес, 2007. – 719 с.	1 – 3
2. Основи економічної теорії: політекономічний аспект: Підручник / Г.Н.Климко та ін. – К.: Знання-Прес, 2002. – 615 с.	1 – 3
3.Перехідна економіка: Підручник /За ред. В.М.Гейця. – К.: Вища школа, 2003. – 591 с.	1 – 3
2. Додаткові джерела (довідники, нормативні видання, сайти Інтернет тощо)	
1. Зазимко А.З. Політична економія: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2006. – 358 с.	1–3
2. Політична економія: Навч. посібник / За ред. К.Т. Кривенка. – К.: КНЕУ, 2005. - 508 с.	1-3
3. Базилевич В.Д., Базилевич К.С., Баластрик Л.О. Макроекономіка: Підручник / За ред.. В.Д. Базилевича. – К.: Знання, 2004. – 851с. – (Класичний університетський підручник).	2
4. Мікроекономіка: Підручник / за ред. В.Д. Базилевича. – К.: Знання, 2007. – 677с. – (Класичний університетський підручник)	3
5. http://www.bank.gov.ua	2 – 3
6. http://www.kmu.gov.ua	1 – 3
7. http://www.me.gov.ua	1 – 3
8. http://www.minfin.gov.ua	2 – 3
9. http://www.ssmc.gov.ua	2 – 3
10. http://www.ukrstat.gov.ua	1 – 3
11. http://www.worldbank.org.ru	2 – 3
3. Методичне забезпечення (реєстр методичних вказівок, інструкцій до лабораторних робіт, планів семінарських занять, комп'ютерних програм, відео-аудіо-матеріалів, плакатів тощо)	
1. Економічна теорія: Тексти лекцій (для студентів всіх форм навчання) /Авт. Цимбалюк О.А., Стадник Г.В. – Харків: ХНАМГ, 2006. – 423 с.	1 – 3
2. Методичні вказівки до семінарських занять та матеріали для організації самостійної роботи з курсу «економічна теорія» (для студентів 3 курсу спеціальності «Електротранспорт»). Укл. Штефан С.І. – Харків: ХНАМГ, 2007. – 64 с.	1 – 3

Навчальне видання

Програма навчальної дисципліни і робоча програма дисципліни
“Економічна теорія” (для студентів 3 курсу денної форми навчання напрямку
0922 (6.050702) - «Електромеханіка» спеціальностей 6.092200 – «Електричний
транспорт», «Електричні системи і комплекси транспортних засобів»,
«Електромеханічні системи автоматизації та електропривод»)

Укладачі: Наталія Василівна Можайкіна,
Оксана Ігорівна Батістова

План 2009, поз. 503Р

Підп. до друку 9.06.2009	Формат 60 x 84 1/16	Папір офісний
Друк на ризографі.	Умовн.-друк. арк. 1,4	Обл.-вид. арк. 1,7
Замовл. № 4554	Тираж 10 прим.	
61002, Харків, ХНАМГ, вул. Революції, 12		
Сектор оперативної поліграфії ЦНІТ ХНАМГ		
61002, Харків, вул. Революції, 12		